

Evanjelium z 31. mája 2020

Nedeľa Päťdesiatnice - Rok A - Skutky apoštolov 2, 1 - 11

Komentár biblistu Fernanda Armelliniho - Prepis nie je revidovaný autorom

Keď sa blížil deň Letníc, všetci boli spolu na jednom mieste. Zrazu sa z neba ozval rev, takmer ako prudký vietor, a naplnil celý dom, v ktorom stáli. Zjavili sa im jazyky podobné ohnivým, ktoré sa rozdelili a spočinuli na každom z nich, a všetci boli naplnení Duchom Svätým a začali hovoriť inými jazykmi tak, ako im Duch dal moc vyjadrovať sa.

V Jeruzaleme vtedy žili svedomití Židia zo všetkých národov pod nebom. Pri tom hluku sa zhromaždil zástup a znepokojil sa, lebo každý počul, ako hovoria jeho vlastným jazykom. Boli ohromení a bez seba od úžasu povedali: "Nie sú všetci títo, čo hovoria, Galilejčania? A ako to, že každý z nás počuje hovoriť svojím vlastným jazykom? Sme Partovia, Médi a Elamiti, obyvatelia Mezopotámie, Judey a Kapadócie, Pontu a Ázie, Frýgie a Pamfýlie, Egypta a častí Líbye pri Kyréne, tu žijúci Rimania, Židia a prozelyti, Kréťania a Arabi, a počujeme ich hovoriť v našich jazykoch o veľkých Božích dielach.

Dnes nám liturgia predkladá úryvok z evanjelia (Jn 20, 19 - 23), ktorý sme už počuli na druhú veľkonočnú nedeľu, preto sa dnes budeme venovať prvému čítaniu a pokúsime sa v ňom pochopiť poslanstvo tohto sviatku.

Aby sme mohli správne interpretovať tento úryvok zo *Skutkov apoštolov*, musíme mu predostrieť dva evanjeliové texty; prvý sa nachádza v dnešnom úryvku evanjelia, v ktorom sa hovorí, že učeníci boli spolu večer na Veľkú noc.

Bolo ich desať, pretože Judáš opustil skupinu a Tomáš tiež chýbal, zatvorili dvere domu, pretože sa báli Židov, a evanjelista Ján hovorí, že v ten večer "*Zmŕtvychvstálý prišiel a postavil sa medzi nich*".

Vypočujme si, čo povedal:

Pokoj vám! Ako mňa poslal Otec, tak aj ja posielam vás." ²¹Keď to povedal, nadýchol sa do nich a povedal:

"Prijmite Ducha Svätého;²³ ak niekomu odstránite hriechy, budú odstránené; ak ich zadržíte, zostanú zadržané.

"Vdýchol do nich", nie "vdýchol na nich", je to dych, ktorým Zmŕtvychvstálý chce zasiahnuť srdcia učeníkov... *a povedal: "Prijmite Ducha Svätého".*

Sme večer na Veľkú noc a Zmŕtvychvstálý nám daroval svojho Ducha, teda nie o 50 dní neskôr, ako sa dozvieme v Skutkoch apoštolov.

Pýtame sa, prečo Lukáš umiestnil tento dar Ducha o 50 dní neskôr, na sviatok Letníc?

Aj v Evanjeliu podľa Jána nachádzame ďalšiu dôležitú zmienku o dare Ducha, a to vo chvíli Ježišovej smrti na Golgote; evanjelista Ján hovorí, že Ježiš po prijatí octu povedal:

"Je to splnené! Splnil som poslanie, pre ktoré ma Otec poslal na svet!" Potom sklonil hlavu,

evanjelista Marek hovorí "dýchal":

evanjelista Ján hovorí "dávam Ducha"

V tomto výdychu, poslednom Ježišovom výdychu, evanjelista Ján číta okamih, keď Kristus vylial na ľudstvo svojho Ducha.

Pochopme, prečo je to rozhodujúci okamih v našich ľudských dejinách, všetko sa mení od chvíle, keď do nášho sveta vstúpila táto božská sila, ktorá je silou Ducha, ktorý oživoval celý život Ježiša z Nazareta.

Skúsme sa zamyslieť nad tým, že keby Ježiš odišiel z tohto sveta, zanechal by nám nádherný príklad života darovaného z lásky, zachovali by sme si nádhernú spomienku na jeho osobu, ale svet by pokračoval ako predtým.

Na to, aby sme žili ako On, potrebujeme byť obdarení mimoriadnou silou, potrebujeme tú istú silu, tú istú schopnosť milovať, dať život aj za nepriateľa, a to nám neprináleží z našej ľudskej prirodzenosti, neprináleží nám prirodzene robiť dobro tým, ktorí nám ublížili, nastaviť druhé líce, pomôcť nepriateľovi, ktorý nás možno naďalej nenávidí, kým my ho zachraňujeme... Neprináleží nám to z biologickej prirodzenosti, ktorú máme, z tej prirodzenosti, ktorú sme zdedili od primátov, z ktorých pochádzame.

Naša biologická prirodzenosť nás nevedie týmto smerom, ale opačným.

Impulz, ktorý je pre nás prirodzený, myslieť na seba, hľadať vlastný prospech, robiť to, čo sa nám páči, nás nevedie k tomu, aby sme si mysleli, že najkrajší život je ten, ktorý strávime pre iných.

Odkiaľ čerpať túto silu, ktorá viedla Ježiša k tomu, aby obetoval celý svoj život?

Dobrý príklad nestačí, je potrebné, aby nám odovzdal tú silu, ktorá ho oživovala počas celého jeho života, a to je jeho vlastný život.

Človek, ktorý pochádza zo zeme, musí dostať život, ktorý prichádza zhora, ktorý pochádza od Boha, práve ten božský život, ktorý sa prejavil v Ježišovej bezpodmienečnej láske. Keby si túto božskú silu, ktorou bol jeho vlastný život, vzal so sebou, svet by stále pokračoval ako predtým, ale s dobrým príkladom, ktorý nám dal Ježiš.

Je potrebné nové zrodenie, nie zo zeme, ale z neba!

Toto povedal Ježiš v rozhovore s *Nikodémom*, pamätáte si to

"čo sa rodí z tela, je telo, je potrebné nové narodenie z vody a Ducha"

Práve na Kalvárii Ježiš, keď ukončil svoje poslanie, vylial na ľudstvo svojho Ducha, svoju silu a schopnosť milovať.

Pripomeňme si, čo sa píše v *knihe Genezis*: Boh stvoril človeka z bahna zeme, potom do neho vdýchol dych života a človek sa stal živou bytosťou.

Je to prezentácia života, ktorý kvitne na zemi, ale je to život, ktorý pochádza zo zeme... tu máme nový dych!

Na tohto človeka narodeného zo zeme teraz vstupuje stvoriteľský dych, ktorý už nedáva vzniknúť hmotnému človeku, ale novému človeku, človeku poháňanému Duchom, ktorý prichádza zhora... je to narodenie Božieho syna, človeka, do ktorého teraz vstupuje tento Duch, ktorý Ježiš vdýchol ľudstvu a ktorý je samotným božským životom, ktorý nám bol darovaný.

Po preskúmaní týchto dvoch evanjeliových textov, ktoré nám hovoria o dare Ducha vo veľkonočný deň, večer na Veľkú noc a predtým na Kalvárii - evanjelista Ján nám hovorí: "*Duch, božský život je dar Krista Veľkej noci*" -

teraz si kladieme otázku: prečo Lukáš v *Skutkoch apoštolov* predstavuje tento dar práve na sviatok Letníc? Vypočujme si príbeh:

¹ *Keď sa blížil deň Letníc, všetci boli spolu na jednom mieste.*

² *Zrazu sa z oblohy ozval rev, takmer ako prudký vietor, a naplnil celý dom, v ktorom bývali.*

³ *Zjavili sa im jazyky ako ohnivé jazyky, ktoré sa rozdelili a spočinuli na každom z nich,⁴ a všetci boli naplnení Duchom Svätým a začali hovoriť inými jazykmi tak, ako im Duch dal moc hovoriť.*

Aby sme pochopili posolstvo tejto správy, majme na pamäti, že nemáme do činenia s opisom hmotnej skutočnosti, je to stránka teológie, ktorú sme počuli; keby to bola stránka kroniky, museli by sme sa zaoberať nezrovnalosťami, nepravdepodobnými detailmi, ktoré by bolo náročné vysvetliť.

Ťažko je dokonca lokalizovať rozprávanú udalosť, najprv sa spomína dom, potom na scénu vstupuje obrovský zástup Židov zo všetkých kútov sveta, ktorí sa zhromaždia na jedinom mieste, kde sa môžu zhromaždiť, na esplanáde chrámu.

Ale ako sa tam všetci stretli?

Bolo počuť hukot akoby vetra, ale to neznamená, že sme boli zvolaní, aby sme sa zhromaždili na esplanáde chrámu, pretože sa s nami chce niekto porozprávať... nie!

Ako spravodajská stránka nám má veľmi málo čo povedať.

Ak sa teraz namiesto toho pokúsime pochopiť biblické obrazy, ktorými nám Lukáš rozpráva, čo sa deje vo svete, keď Duch prichádza zhora, potom si prostredníctvom týchto biblických obrazov uvedomíme dar, ktorý nám dal Otec na nebesiach.

Všimnime si dva obrazy, ktoré sa používajú na predstavenie tohto zostupu Ducha na ľudstvo "*ako prudký vietor, ktorý naplní dom*"...

Ako je aj toto hodné správy? Odkedy sa v dome ozýva hukot?

V prvom rade je tu vietor, v hebrejčine "*ruah*" znamená "prudký vietor", nie stagnujúci vzduch, je to ohromujúci vietor.

Tu je prvý obraz, ktorým nám autor Skutkov apoštolov predstavuje, čo sa stane vo svete, keď príde táto božská "*ruah*", je to ako prudký vietor.

Pripomeňme si, že v zjavení na Horebe je Eliášovi toto zjavenie predstavené týmto spôsobom: "*Zvíťazil prudký, nárazový vietor, ktorý otriasal horami a lámal kamene.*"

To sa deje tam, kde tento vietor prichádza zhora, je to nadľudská, neuveriteľná sila, božská sila; kde prichádza Duch, nič nezostáva ako predtým.

Ak Duch, ktorý prichádza zhora, vstúpi do srdca človeka, všetko sa obráti hore nohami, ak bol skorumpovaný, nečestný, sebecký, zameraný na dobrá tohto sveta... celý jeho životný projekt je vyhodенý do vzduchu.

Spomínate si na Zacheja, ako viedol svoj život, všetko sústredil na peniaze, na pôžitky, na užívanie si života... nuž, tento jeho plán, keď príde Kristov Duch, vyletí do vzduchu, akoby tento prudký vietor vstúpil do jeho domu.

Spomeňte si na čas koncilu, keď sa dvere otvorili vánku Ducha... všetko sa rozplynulo v dyme!

Niektoré tradície, ktoré nemali základ, neboli zdravé, neboli evanjeliové... odleteli!
Pamätáme si, ako sa oltáre otáčajú...

Potom druhý obraz: *"jazyky ako oheň"*.

Nepredstavujeme si hmotný oheň, ktorý zostúpil z neba, hovorí sa *"ako oheň"*, *"ako vietor"*.

Oheň v Starom zákone je obrazom Boha, spomíname si na *horiaci ker*, z ktorého vyšiel Boží hlas, ktorý počul Mojžiš, alebo na *ohnivý stĺp*, ktorý viedol izraelský ľud cez púšť na ceste do zaslúbenej zeme, a čo je ešte dôležitejšie, v knihe Exodus bol týmto spôsobom predstavený *dar starovekého zákona*:
"skoro ráno sa ozval hrom, blesk, silný zvuk, Pán zostúpil v ohni a celý vrch sa veľmi triasol".

Všimnite si, že ide o tie isté obrazy, ktoré Lukáš použil v Skutkoch apoštolov práve na predstavenie príchodu božskej moci a Ducha, pričom božský vstup do sveta bol predstavený týmito obrazmi.

Čo robí tento oheň?

Ďalší obraz, ktorý nachádzame v Biblii, je oheň, ktorý očisťuje, spaľuje všetko, čo tu bolo predtým!
Spomeňme si, čo povedal Krstiteľ:

"Keď príde tento Duch, plevy budú spálené!"

Do pekla nie sú uvrhnutí ľudia, ale všetka zloba, ktorá vznikla našou zlobou, nenávisť, násilie, vojny...
Ak vstúpi Duch, ktorý prichádza zhora, všetko to zhorí.

Duch je očistný oheň!

Toto je jediný oheň, ktorý Boh pozná, nie pekelný... uhasme ho, vrhnime sa na toľko vody; jediný oheň, ktorý Boh pozná, je oheň jeho lásky, jeho Ducha, ktorý očisťuje svet!

Oheň je v Biblii symbolom lásky, spomeňte si, čo sa píše v *Piesni piesní*:

"Silnejšia ako smrť je láska, húževnatá ako kráľovstvo mŕtvych je vášeň, jej plamene sú plamene ohňa, božský plameň."

Táto božská láska potom vedie k tomu, že človek dáva celé svoje ja z lásky, pretože to je božský život.
Vždy majme na pamäti, čo Ježiš povedal o ohni:

"Prišiel som vrhnúť oheň na zem a ako by som si priať, aby už bol zapálený!"

Preto prišiel Ježiš na svet, aby priniesol tento božský oheň!

"A všetci boli naplnení Duchom Svätým a začali hovoriť inými jazykmi, ako im Duch dával moc vyjadrovať sa."

Všimnite si: prvým znakom prítomnosti tohto Ducha vo svete je nový jazyk, jazyk, ktorému všetci rozumejú.

Ten, kto dostal tohto Ducha zhora, už nehovorí ako predtým; jeho jazyk už nie je rečou arogantných slov, urážok, lží, klamstva... je to nový jazyk, ktorý oslovuje brata len slovami lásky, povzbudenia, nádeje, odpustenia.

Je to jediný jazyk, ktorému rozumie každý!

A teraz zjavenie Ducha nie jednému národu, ale všetkým národom sveta.

Počúvajte:

⁵V Jeruzaleme vtedy žili svedomití Židia zo všetkých národov pod nebom. ⁶Pri tom hluku sa zhromaždil zástup a bol znepokojený, lebo každý počul, ako hovoria jeho vlastným jazykom.

⁷Boli ohromení a bez seba od úžasu povedali:

"Či nie sú všetci, ktorí hovoria galilejsky? ⁸A ako je možné, že každý z nás ich počuje hovoriť v ich rodnom jazyku?"

⁹Sme Partovia, Médi, Elamiti, obyvatelia Mezopotámie, Judey a Kapadócie, Pontu a Ázie,¹⁰ Frýgie a Pamfýlie, Egypta a častí Líbye pri Kyréne, tu žijúci Rimania,¹¹ Židia a prozelyti, Kréťania a Arabi, a počujeme ich hovoriť v našich jazykoch o veľkých Božích dielach.

Počuli sme dlhý zoznam mien, tak prečo ho Lukáš zahrnul do svojho rozprávania? Zjavne chcel označiť mnohé územia, kde sa hovorilo rôznymi jazykmi, ale ak si tieto názvy prelistujeme, čo nájdeme?

Nájdeme tu napríklad Mezopotámiu a Judeu, ale tam bola úradným jazykom aramejčina, teda jazyk, ktorým hovoril aj Ježiš; potom sa spomínajú provincie Malej Ázie, Pontus, Pamfýlia, a v týchto provinciách všetci hovorili grécky; potom sú tu aj názvy národov, ako napríklad Médi, Elamiti, ktorí už dávno vymizli; tiež názvy náboženských povolání, prozelyti Židia, a tie nemajú nič spoločné s rôznymi jazykmi.

Čo urobil Luca?

Pravdepodobne použil zoznam už existujúcich národov a vložil ho s týmto zámerom: národy hovoria mnohými jazykmi a pod jazykmi sa myslí aj rôznorodosť kultúr, spôsobov uvažovania, filozofovania, rôznych mentalít, rôznych tradícií... a všetky tieto národy teraz počujú veľké Božie diela, ktoré ohlasujú títo učenici, ktorí prijali Ducha.

Aké sú tieto veľké Božie diela?

Zázrak, ktorý Boh vykonal, je dar, ktorý nám dal, keď poslal svojho syna, aby nám priniesol a daroval svoj vlastný život.

Keby nám tento dar nedal, osudom nás ľudí, ktorí sme prišli zo zeme, by bolo dostať sa do hrobu, náš život by nemal zmysel.

Toto je zázrak, dobrá správa, evanjelium, nekonečná láska, ktorú k nám Boh mal, a ktorú teraz treba ohlasovať všetkým národom, ktoré ju počujú vo svojom jazyku, vo svojej kultúre, vo svojom spôsobe uvažovania.

Došlo v tomto oznámení k chybe?

Zamyslite sa napríklad nad tým, že keď v afrických pralesoch slávili omšu po latinsky, spievali gregoriánsky, neprinášali evanjelium do ich jazyka, aby ho počúvali vo svojej kultúre, ale importovali kultúru, ktorá bola naša.

Dnes sme pochopili poslanstvo, ktoré nám dávajú Skutky apoštolov, ohlasujeme Pánove zázraky, ale každý ich musí pochopiť a prijať vo svojej kultúre.

Pokúsme sa teraz pochopiť dôvod, prečo Lukáš predstavil tento dar Ducha na židovský sviatok Letníc, čo sa slávilo na sviatok Letníc?

Oslavoval sa dar Tóry, ktorý Izrael dostal.

Vieme, aký hrdý bol a stále je Izrael na dar, ktorý dostal od Boha.

Rabíni hovorili, že Boh ponúkol túto Tóru všetkým národom, ale oni ju odmietli, na druhej strane Izrael, múdry národ, ju prijal.

V knihe Deuteronomium sa hovorí:

"Keď ostatné národy počujú, aké úžasné zákony ste dostali - a tak sa viete správať ako ľudia -, všetky národy budú v úžase a povedia: 'Niet takého múdreho a inteligentného národa ako Izrael'."

Ale na čo je Tóra? Stačí, že je Tóra napísaná v kameni, aby presvedčila človeka, aby nasledoval cestu života?

My hovoríme nie, to nestačí!

Sú to vonkajšie náznaky, veď Tóra pochádza zo slovesa "yarah", ktoré znamená vystreliť šíp, ukázať smer, ale ak nemám silu ísť po tejto ceste, je to úplne zbytočné, slúži to len na to, aby som sa hneval na svoje vlastné slabosti, ktoré nakoniec ako röntgenové snímky odhalia zlomeniny, ale neliečia; potreboval som vnútorné uzdravenie, dar nového života, nutkanie, ktoré vychádza zvnútra, aby som išiel po ceste, ktorá je cestou života.

Potom sa dostávame k otázke... čo urobil Pán, keď nám dal svojho Ducha? Dal nám nový zákon!

Nie vonkajší zákon, ktorý ukazuje, že je dobrý, ukazuje správnu cestu, aj keď Tóra nedosahuje konečný horizont humanizmu, ktorým je bezpodmienečná láska, ale Duch sa stáva novým zákonom, to znamená, že novým zákonom je zákon božského života, ktorý nám bol daný, nová prirodzenosť, ktorú človek dostáva.

Človek sa stáva Božím dieťaťom a má túžbu žiť podľa svojej vlastnej identity.

Veľmi jednoduchým príkladom je matka, dievča nie je matkou, keď sa stane matkou, má novú prirodzenosť, nepotrebuje vonkajšie zákony, je to jej prirodzenosť matky, ktorá ju vedie k tomu, aby žila určitým spôsobom a mala určitý vzťah k svojmu dieťaťu.

Toto je to, čo bolo dané: nová Tóra!

Máme desať slov prikázaní, ale tie nie sú konečným cieľom nášho správania, nášho života, pohnútkou Božieho dieťaťa v nás; v prikázaniach nebolo, že musíš dať život aj za svojho nepriateľa, ak je v núdzi, ale tvoja identita Božieho dieťaťa ťa zvnútra vedie k láske k tomuto konečnému cieľu.

Potom pochopíme, ako sa na Letnice naplnili proroctvá, ktoré povedal *Ezechiel*: *"My Židia nemôžeme zachovávať Tóru, ale jedného dňa Pán vloží svoju Tóru nie na kamene, ale do našich srdiec"*.

Dá nám nové srdce, dá nám nového Ducha a toto nové srdce nám dá smer života.

Toto nové srdce nebolo nič iné ako božský život, ktorý priniesol Ježiš na svet, a čo sa potom stane vo svete?

V 32. kapitole Izaiáša sa píše, že Boh dal zaslúbenie:

"z výsosti bude vliaty Duch z neba a vtedy sa púšť stane záhradou a záhrada bude považovaná za húštinu".

Keď Duch, tento božský život, bude hýbať všetkými ľuďmi a celým ľudstvom, potom sa naša zem naozaj stane záhradou a lesom plným kvetov a ovocia.

Už nebudú vojny, nenávisť, násilie, zášť... keď každý bude skutočne nasledovať tohto Ducha a tento život, ktorý nám bol daný.